

SLOVENSKI NAROD.

Ishaja vsak dan sveder, izimši nedelje in praznike, ter velja po pošti prejemati za avstro-ogerske dežele za vse leto 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za jeden mesec 1 gld., 40 kr. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za vse leto 13 gld., za četrt leta 3 gld. 30 kr., za jeden mesec 1 gld. 10 kr. Za pošiljanje na dom računa se po 10 kr. na mesec, po 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poština znaša.

Za oznanila plačuje se od četiristopne petit-vrste po 6 kr., če se oznanilo jedenkrat tiska, po 5 kr., če se dvakrat, in po 4 kr., če se trikrat ali večkrat tiska. Dopisi naj se izvolé frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo in upravnništvo je na Kongresnem trgu št. 12. Upravnishtvu naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. vse administrativne stvari.

Deželni zbor kranjski.

X. seja dne 5. maja 1893. leta.

Današnja seja začela se je izjemoma jedno uro prej nego običajno in bila je jako živahna, ker se je vsled prošnje županstva v Veliki Dolini zopet prav po nepotrebnem spravilo na dan vprašanje legalizacije, ki je pred dvema letoma toliko razburjalo duhove. Tudi danes vzbudilo je to vprašanje živahno debato, katera je deloma postala celo burna. Govorili so: poročevalec dr. Tavčar, posl. Pfeifer, Žitnik, Višnikar, Svetec, ki so vsak po večkrat poprijeli za besedo. V debato je posegel tudi deželni glavar Detela, preteč, da bode dal sprazniti galerijo, ki je burno odobraval posl. dra. Tavčarja krepke besede, s katerimi je zavrnil posl. Žitnika besede: „Kdor je za narod, glasuj za Pfeiferjev predlog, (da se odpravi legalizacija), kdor pa ni, pa naj glasuje zoper.“ Mnogo smeja vzbudilo je, ko je posl. dr. Tavčar apostrofiral „kanonika“ Pfeiferja, kateremu je baron Schwegel čestital na novem dostojanstvu. Prestopilo se je preko omenjene prošnje po skoro poldrugo uro trajajoči debati na dnevni red in vzprejela se je resolucija posl. Višnikarja. Ostale točke dnevnega reda rešile so se deloma po kratkih debatah, ne da bi se bil dovršil ves dnevni red. O poročilu finančnega odseka o zgradbi nove bolnice bila je tudi jako dolga razprava, v kateri so govorili: poročevalec Luckmann, posl. vitez dr. Bleiweis, kanonik Klun, dr. Vošnjak, Šuklje, (ki je prav srečno in mej splošnim odobravanjem omenjal nesrečne železniške politike kanonika Kluna, kot zagovornika južne železnice). V specijelni debati so se vzprejeli predlogi finančnega odseka.

Seja trajala je neprenehoma skoro do polu 4. ure.

Ob polu 10. uri otvori deželni glavar sejo, konstatujoč sklepčnost zbornice. Prečita se zapisnik zadnje seje in potrdi brez ugovora.

Posl. župniku Mesarju se dovoli dopust na 8 dni. Došle peticije izročé se dotičnim odsekom v poročevanje, istotako poročila deželnega odbora (pril. 54.—56)

Posl. dr. Tavčar poroča v imenu upravnega

odseka gledé uvrstitve v Ložkem cestnem skladovnem okraji se nahajajoče, 1,9 km dolge občinske ceste, ki se začinja pri mostu blizu Kozarš ter drži čez to vas do Pudoba, kjer se stika z deželno cesto Lož Planina, med okrajne ceste, ter predlaga na podlagi poročila deželnega odbora, da se prošnji ugodí, oziroma da deželni zbor izvoli skleniti:

1.) 1,9 km dolga občinska cesta, ki se začinja pri mestu v Kozaršah in drži čez vas tega imena do Pudoba, kjer se stika z deželno cesto Lož Planina, se uvrsti mej okrajne ceste.

2.) Deželnemu odboru se naroča, da zaradi izročitve te ceste v oskrbo okrajnega cestnega odbora Ložkega potrebno ukrene in dela na to, da je bodo sedanji skladovniki poprej dobro posuli. — Predlog se vzprejme brez ugovora.

Potem so se rešile nekatere prošnje.

Posl. Lemarčič poroča o prošnji zadruga kranjskih živinozdravnikov za ustanovitev deželnih živinozdravniških služeb. Prošnja poudarja, da je na Kranjskem služba živinozdravnikov jako pomanjkljiva, le malo je živinozdravnikov in še ti ne morejo delati uspešno, ker so predalječ raztreseni. Drugod imajo deželne in občinske živinozdravnike, ki delajo uspešno.

Upravni odsek predlaga:

Prošnja zadruga kranjskih živinozdravnikov izroči se deželnemu odboru z naročilom, da ta od deželnih odborov sosednjih dežel Štajerske in Koroške pozvé, kako se je obnesla naredba deželnih živinozdravnikov, ter naj v prihodnjem zasedanju deželnega zbora gledé ustanovitve takih živinozdravniških mest stavi primerne nasvete. — Sa vzprejme brez ugovora.

Daljša debata se je vnela pri prošnji občine Biejske, Gorjanske in drugih za razdelitev Radovljiškega cestnega odbora v dva odbora, o kateri je poročal posl. baron Lichtenberg ter predlagal v imenu upr. odseka: Vis. dež. zbor naj v principu pritrdi razdelitvi cestnega okraja Radovljiškega in naroči dež. odboru, da poizve potrebno in poroča v bodočem zasedanju.

Posl. Murnik je proti temu, da bi se principijelno reševala stvar že danes in stavi predlog: Prošnja se izročá dež. odboru, da jo pretresa

in o njej v prihodnjem zasedanju poroča in nasvete stavi.

Posl. baron Schwegel predlaga, naj se razdelitev dovoli in pooblasti dež. odbor, da ukrene potrebno.

Ko sta govorila še posl. Murnik in zopet baron Schwegel, vzprejel se je predlog posl. Murnika z 17 proti 15 glasovom.

(Dalje prih.)

Deželni zbor štajerski.

V Gradci, 3. maja.

Moška in odločna beseda na pravem mestu in o pravem času zaleže vedno. Tako tudi včerajšnja interpelacija posl. dr. Dečka o manipulacijah mestnega urada Celjskega gledé volitve v okrajno bolniško blagajno Celjsko. Na to interpelacijo je danes odgovoril namestnik baron Kubeck, rekše, povedal je, kar je vsled interpelacije ukrenil, namreč volitve brzojavno ustavil. To pa bodo zopet stekali Celjski nemškutarji!

Po namestnikovem odgovoru prestopil je dež. zbor na dnevni red in rešil, ker je bila današnja seja zadnja v tem zasedanju, celo vrsto različnih predlog, izmed katerih naj omenim samo najvažnejše: Deželni zbor odobril je nekatera poročila deželnega odbora, dovolil posamnim občinam pobiranje izvestnih priklad, prevzel pokritje še neplačanih stroškov za spomenik Tegethoffa, odobrila poročila deželnega odbora gledé deželnega muzeja, deželne telovadnice, o odgonskih in orožniških zadevah, o deželni prisilni delarnici, o naravnih preskrbovališčih, o kulturnih in vodnih zadevah, o dobrotelnih zavodih, itd. itd. Posl. Vogel je poročal o Heilsbergovem predlogu gledé ustanovitve deželne banke štajerske po uzoru deželne banke češke in moravske ter nasvetoval, da se naroči deželnemu odboru, naj napravi potrebne studije in poizvedbe in naj o tej stvari poroča deželnemu zboru v prihodnjem zasedanju, kateri predlog je obveljal. Posl. dr. Kienzl je nasvetoval, naj se vse peticije, katere ni deželni zbor mogel rešiti, odstopijo deželnemu odboru v rešitev in sicer z naročilom, da jih reši v zmislu od dotičnih odsekov stavljenih predlogov. Poslanec dr. Starkel je temu ugovarjal v toliko, da je

LISTEK.

Gostilna ob véliki cesti.

(Ruski spisal J. S. Turgenov, preložil Ivan Gornik.)

(Dalje.)

— Tega vam ne morem povedati.

— Zaklala te bom, zlodej, zaklala, zaklala.

— Ne, tega ne bode storili, Avdotja Arčevna, čemu govorite to; toda vidim, da je bolje, da grem nekoliko odtod, mej tem se bodete popolnoma pomirili... Z Bogom, jutri se pa gotovo priselimo... Vi dovolite že, da vam danes pošljem svoje delavce, pristavil je, ko je Avdotja še vedno v solzah trdila, da njega in sebe zakolje.

— Glej, saj baš gredo, opomnil je ozrši se skoz okno. Bog obvaruj, da bi se kaka nesreča zgodila... Vi bodele tako mirneji. Storite mi uslugo in danes zberite svoje stvari, oni pa bodo pri vas stražili in vam pomagali. Z Bogom!

Poklonil se je, šel ven in poklical k sebi delavce.

Avdotja se je zgrudila na klop, potem je legla s prsmi na mizo in začela viti roke, potem je naje-

denkrat planila po konci in pohitela za možem... Povedali smo njiju sestanek.

Ko se je Akim z Efreom odpeljal od nje, ostavivši jo samo na polji, plakala je sprva dolgo in se ni ganila z mesta. Naplakavši se do sita, odpravila se je h gospodski naselbini. Trpko ji je bilo stopiti v hišo, še trpkeje pokazati se v sobi za ženske. Vsa dekleta so jej pritekla nasproti s sočutjem in sočaljem. Videč jih, Avdotja ni mogla zadrževati svojih solz, kar brizgnile so iz njenih zabuhlih in rdečih očíj. Vsa slaba sedla je na najbližji stol. Pohiteli so po Kirilovno. Kirilovna je prišla, občevala je ž njo jako laskavo, ali h gospe je ni pustila, kakor ni pustila Akima. Avdotji sami ni bilo mnogo do sestanka z Lizabeto Prohorovno; prišla je v gospodski dom samo radi tega, ker v istini ni vedela, kje bi sklonila glavo.

Kirilovna je ukazala prinesiti samovar. Avdotja je dolgo odklanjala čaj, a naposled se je udala prošnjam in prigovarjanju vseh deklet in za prvo čašico popila še štiri. Ko je Kirilovna zapazila, da se je njen gost nekoliko umiril in da je samo še časih vzdrhtela in slabo zaihtela, vprašala jo je, kam se mislita preseliti in kaj kanita storiti s svojimi stvarmi. Ko je čula Avdotja to vprašanje, jela

je zopet jokati in trditi, da jej razven smrti ničesa ni treba. Toda Kirilovna, bistroglava ženska, ustavila jo je in jej svetovala, naj ne trati po nepotrebnem časa, temveč še danes začne prevažati stvari v bivšo Akimovo kočó v vas, kjer je živel njegov ded, oni isti starček, ki mu je odsvetoval od ženitve. Naznanila ji je, da jima dadó z dovoljenjem gospe ljudi in konje za preselitev in pomoč, „kar se pa vas tiče, dušica moja“, pristavila je Kirilovna, skrivivši svoje mačje gube v kisel nasmeb, „našlo se bo vedno pri nas mesto za vas, in jako prijetno nam bo, ako ostanete naš gost, dokler se zopet ne uredite in ne opravite v hišici. Glavno je — obupati ni treba. Gospod je dal, Gospod je vzel in dal bo zopet; vse je v njegovi volji. Lizabeta Prohorovna je naposled po svojem mnenju morala prodati vajn dvor, ali pozabila vsju ne bo, marveč odškodovala; tako je naročila povedati Akimu Semeniču... Kje pa je on zdaj?

Avdotja je odgovorila, da jo je, srečavši se ž njo, jako razžalil in se odpeljal k cerkovniku Efremu.

— K temu! dejala je Kirilovna pomembno... No, razumem, da mu je zdaj težko, danes ga ne boš našla; kaj hočemo? Treba je stvar urediti. Malaška,

Domače stvari.

— (Nepotrebno nemškutarjenje.) Piše se nam: Pred par dnevi prišlo mi je v roke „šolsko naznanilo“ v nan je osemrazredne dekliške šole pri Uršulinkah v Ljubljani, katera ima biti sedaj, ko imajo Ljubljanski Nemci svoje šole z nemškim učnim jezikom, čisto slovenska. Naravno bi bilo tedaj, da šola s slovenskim učnim jezikom izdaje „šolska naznanila“ le v slovenskem jeziku, tu pa se poleg slovenščine šopiri prav po nepotrebno tudi blažena nemščina. Prav taka je menda tudi na drugih Ljubljanskih slovenskih ljudskih šolah, vsaj neko lansko „šolsko naznanilo“ II. mestne deške šole kaže tudi slovensko-nemški obraz. Zato pa mora seveda na čelu imeti zapisano: Učni jezik: slovenski, kar bi gotovo ne bilo potrebno, da je „naznanilo“ le slovensko. Opozorjamo na to nepotrebno nemškutarjenje pristojne faktorje, ker ni lepo, da naše glavno mesto nemškutari ondi, kjer imajo naše selske šole čisto slovenske lice.

— (Prvi „prijateljski večer“ Ljubljanskega „Sokola“.) Kakor jih je uvedel odbor, bil je včeraj v vrtnem salonu g. Hafnerjeve pivarne na sv. Petra cesti. Akopram ni bilo posebnega programa, zabavali so se člani prav dobro. Vprizoril se je šaljivi „kontrolni shod“, pri katerem se je konstatovalo, da je pri prvem čitanju bilo navzočih 42 članov Sokola. Z nekaterimi pozneje došlimi naraslo je število nad 50. Mej šaljivimi in resnimi pogovori in petjem „ad hoc“ sestavljenega Sokolskega pevskega zbora minul je vsem navzočim čas prav prijetno. Gotovo se bode udomačila tudi ta vrsta društvenih večerov, ker je včerajšnji prvi pokazal, da se društveniki zanimajo zanje in so posebno taki večeri pripravni, da se pospešuje natančneje spoznavanje bratov Sokolov mej saboj.

— (Glasbeni dom.) Dolgo let je romala „Glasbena Matica“ od hiše do hiše iskajoč varnega zavetja, kjer bi se mogla svobodno razvijati — pa ni se jej posrečilo dobiti za glasbeno šolo primernih prostorov. Sklenila je torej ustanoviti svoj „Glasbeni dom“ in kupila v ta namen hišo v Gospodskih ulicah. Vsi, za razvoj glasbe in umetnosti v občini uneti rodoljubi pozdravili so ta sklep radostno in nekateri so tudi že dejansko izrazili svoje zanimanje za slovenski glasbeni zavod s tem, da so doposlali doneske za nakup hiše. Darovali so doslej: Č. g. župnik Aljaž iz Dovjega 100 gld., g. Anton Globočnik pl. Sorodolski 20 gld., g. Julij Rozina iz Pudoba 15 gld., gospa Marija Kotnikova z Vrda 10 gld., slavna posojilnica Črnomaljska 10 gld., g. dr. Jernej Suppanz 5 gld., g. Fran Svetič 5 gld., g. dr. Jakob Šegula 5 gld., g. Iv. Gruden 3 gld., g. T. Kalčič 3 gld., g. J. Navratil 2 gld., g. J. Mesar 2 gld., g. Starec 2 gld.; različnih prispevkov je 4 gld. 80 kr.; skupaj torej 186 gld. 80 kr. Izrekajoč gospodom darovalcem toplo zahvalo želimo, da bi našli v slovenskem občinstvu in pri narodnih zavodih mnogo posnemalcev. Priposlani darovi se bodo redno objavljali v domačih listih. —

— (Slovensko planinsko društvo) prosi uljudno, naj se tisti, ki se mislijo udeležiti izleta k sv. Joštu dné 11. maja, t. j. vnebohoda praznik, blagovolijo oglasiti do torka opoldne ustno ali pisмено pri gosp. Sokliču „pod Trančo“ v Ljubljani, ker le-ti dobodo prav gotovo gorko kosilo. — Odhod iz Ljubljane ali Šiške ob 7 uri in 5, oziroma 10 minut. Sv. maša na gori ob 10 $\frac{1}{2}$ uri. Proti večeru v Kranj. Častite gospe in gospodične dobro došle!

— (Prihodnji društveni večer kranjskih živinozdravnikov) bode jutri v soboto dné 6. t. m. v Hafnerjevi pivarni na sv. Petra cesti. Ker bode mej drugimi točkami tudi poročilo delegata gosp. Deva o zadnjem velikem shodu avstrijskih živinozdravnikov na Dunaji, nadejati se je polnoštevilne udeležbe društvenikov.

— (Novi železniški tarifi.) C. kr. glavno ravnateljstvo c. kr. državnih železnic razglaš v svojem in v imenu prizadetih uprav nastopno: S 1. junijem 1893. l. stopi v veljavo novi tarif za neposredni osebni promet mej postajami c. kr. pr. južne železnice, c. kr. železnice Bolcan-Meran, Achensee-železnice in lokalne železnice Mori-Arko-Riva ob Gardskem jezeru. Novi tarif obseza premenjene vozne cene in vozne cene novoupisanih relacij. Zajedno so se razveljavili istoimenski tarif z dne 1. oktobra 1890. in dodatki I.—III. Izvodi

tega tarifa se dobivajo pri posamnih upravah oziroma postajah po 30 kr. —

— (K požaru v Vrbi.) Iz Prevoj pod Brdom se nam poroča, da je izmej vseh zavarovalnih društev, pri katerih so bili Vrbljanski pogorelci zavarovani, najprvo „Slavija“ pregledala pogorišče in likvidovala odškodnino. Zastopnik „Slavije“ je takoj drugi dan po požaru pripeljal se v Vrbo ter potem precej izplačal celo odškodnino vsem zavarovanim. To je napravilo povsod najboljši utis, zlasti ker se druge zavarovalnice niti ganile niso.

— (Postojnsko gasilno društvo) praznovalo bode v nedeljo dne 7. t. m. s sosednjimi gasilnimi društvi praznik svojega zaščitnika sv. Florijana s cerkveno slavnostjo ob 8. uri popoldne. Društvo bode spremljala novosestavljena domača godba, katera izvrstno napreduje, pod vodstvom novega kapelnika. K tej slavnosti je dovoljen prosti ustop vsem udom gasilnih društev. Pri vkupnem obedu svirala bode domača godba.

— (Zgodnji čebelni roji.) Iz Breznice se nam piše: Tu pri nas je imel Anton Mezek, star čebelar iz vasi Rodine, dne 30. aprila prvi roj. Do danes 4. t. m. ima že 3 roje — ko v vsej okolici ne vemo niti za jednega.

— (Hrvatsko-slovenska kolesarska zveza.) V zadnji seji hrvatsko-slovenske kolesarske zveze, ki je bila minulo nedeljo v Celji, se je sklenilo, da se pravila takoj predlože vladi in da se prične delovanje. Zvezi pristopil je tudi novoosnovani kolesarski klub Tržaškega „Sokola“. Prva zvezna dirka bode dné 8. septembra iz Zagreba v Celje in v Ljubljano.

— (Visoka starost.) V dolnji Polskavi na spodnjem Štajerskem umrl je minuli teden bivši kolar Filip Jager v 96. letu svoje dobe. Pokojnik bil je do svoje smrti precej čvrste narave.

— (Slov. akad. tehničk. društvu „Iliriji“ v Gradci) darovali so doslej sledeči: Gosp. drd. juris Fery Souva n v Gradci 10 gld., gosp. Leop. Goričan zasebnik v Mozirji 10 gld., neimenovani gospodje v Gradci 15 gld. Odbor izreka jim preserčno hvalo.

— (Srebrna poroka v Rimu in Goriški Italijani.) „Gazzetta di Venezia“ piše: „Tudi Gorica praznovala je na kar najdostojnejši način srebrno poroko kraljeve dvojice italijanske. Na predvečer bilo je gledališče jako polno; dame v ložah bile so opravljene v elegantne toilette, gospodje pa so došli večinoma v fraku in okičeni z margerito. Mej prvim in drugim aktom operete „La campane di Corneville“ pela je gospa Polombi pesem „Tako te ljubim“, ki jo je morala ponavljati: izborni umetnici izročil se je potem mej splošnim aplavzom šopek margerit. Policija prepovedala je trakove pri šopku (črno-žolti menda niso bili! Ured.) in istotako je prepovedala, da bi se bili igralci okitili z margeritami. Sicer pa tudi veliko število policijskih straž v gledališču ni moglo zabraniti, da bi Goriško občinstvo ne bilo pokazalo svoje naklonjenosti hiši Savoja“. Čudno je le, da noben avstrijsko-italijanski list ni črnil besedice o tej krasni demonstraciji in da so jo zamolčala tudi glasila Tržaškega namestništva. In na žrtvenik takih elementov polagajo se najpriprostejše pravice Goriških Slovencev! Kdaj se bodo pač merodajnim krogom odprle oči? Mi le želimo, da bi tedaj ne bilo prepozno.

— (Tržaške volitve.) Tržaško namestništvo je v uradnem listu razglasilo, da je začetek občinskih volitev določen na dan 29. maja, podrobnosti pa se bodo šele pozneje določile.

— (Volilska shoda v Tržaški okolici) bodeta v nedeljo dné 7. t. m., in sicer v Bazovici ob 11. uri popoldne v hiši g. Urbančiča (pri Vrbcu), na Opčinah pa ob 4. uri popoldne v prostorih tamošnjega bralnega društva. Volilci V. okraja naj bi se prav mnogobrojno udeležili teh dveh volilskih shodov.

— (Verdi ne pride v Trst.) V ponedeljski seji municipalne delegacije v Trstu prečitano se je pismo Verdijevo, v katerem se zahvaljuje županu za ljubeznjivo povabilo, naj bi se udeležil prve predstave opere „Falstaff“ v Trstu, kateremu se pa ne more odzvati. Po stari navadi, pravi, se skoro nikdar ni udeleževal predstav svojih oper in storil je to le izjemoma. Zdaj pa je poleg tega star in utrujen in to naj ga opravičuje. Municipalna delegacija je sklenila, da se Verdijevo pismo shrani v avtografski zbirki mestne knjižnice.

— (Odbor akad. društva „Slovenija“ na Dunaji) sestavljen se je za letni tečaj 1893 sledeče: predsednik Fran Regally, pravnik; podpredsednik Ivan Borštnik, medicinec; tajnik Anton Nagodè, pravnik; blagajnik Rudolf Gruntar, pravnik; knjižničar Ferdinand Jančar, modroslovec; arhivar Fran Raznožnik, medicinec; odbornik Josip Omrsa, tehnik; namestnika Ivan Jager, tehnik; Ivan Rajar, veterinar; — pregledniki: Maurer Vilko, pravnik; Švigelj Anton, pravnik in Žilih Josip, modroslovec.

— (Sleparstvo z razstavnimi svetinjami.) Nekemu Zagrebškemu obrtniku ponudil je tamošnji „inšpektor“ neke zavarovalne družbe, da mu oskrbi zlato svetinjo Bruseljske razstave, akopram ni dotični obrtnik tam ničesar razstavil. Plačati bi bilo le 25 gld. provizije in 25 gld. za svetinjo z diplomo vred. Zanimivo bi bilo doznati, je li ta ponudba samo sleparija dotičnega „inšpektorja“ ali pa se morda istinito godi taka zloraba z odkrivanjem Bruseljske razstave.

— (Razpisani službi.) Na ljudski šoli v Dev. Mar. polji, ki se z bodočim šolskim letom razširi v trirazrednico in s šolskim letom 1894—95 v štirirazrednico razpisano je mesto nadučitelja z letno plačo 600 gld. in prostim stanovanjem in mesto drugega učitelja z letno plačo 500 gld. Prošnje do konca t. m. pri okrajnem šolskem svetu okolice Ljubljanske. — Pri okrajnem sodišči v Senožečah se vzprejme takoj diurnist z mesečno plačo 30 gld. Prošnje istotam.

Razne vesti.

* (Jurij Baritiu. †) V torek umrl je v Hermannstadtu na Erdeljskem predsednik rumunske akademije in stvaritelj rumunskega časopisja na Ogerskem, Jurij Baritiu. Pokojnik je obudil rumunski narod k političnemu življenju in bil od l. 1848. jeden njegovih voditeljev na Ogerskem, jako zaslužen, plemenit rodoljub, katerega narod nikdar pozabil ne bode.

* (Demonstracija proti bivšemu ministru.) V Požarevcu priredilo je prebivalstvo veliko demonstracijo proti bivšemu ministru Ribaracu. Ko se je peljal v vozu po mestu, čuli so se psovalni kliči in metalo se je v voz gnjila jajca in lupine od limon. Sicer pa se red ni dalje motil.

* (Etna.) Iz Catanije se poroča, da se na dnu glavnega bljuvalnika ognjenika Etna kaže žareča lava. Iz tega bi se dalo sklepati, da utegne v kratkem zopet nastati kaka erupcija.

Telegrami „Slovenskemu Narodu“:

Trst 5. maja. Navzlic odločbi ministerstva, da ima o volilskih rekurzih razsojati v drugi instanci namestništvo, sklenila municipalna delegacija po dolgi in viharni debati, da bo sama razsojala o vseh rekurzih in je to tudi storila. Konflikt je akuten in radovednost, kako bo namestništvo postopalo, velikanska.

Dunaj 5. maja. Budimpeštanska „Pol. Corresp.“ javlja, da bodeta sklicani delegaciji na dan 25. maja na Dunaj in dné 27. maja otvorjeno zasedanje s prestolnim nagovorom.

Praga 5. maja. Deželni zbor je odkazal Gregrov adresni načrt odseku petnajstih članov. Za predlog glasovali Mladočehi, Staročehi in veleposestniki, zoper predlog samo Nemci.

Praga 5. maja. Komisija za okrajne in občinske reči odklonila v sinočni seji vladno predlogo o ustanovitvi okrožnega sodišča v Trutnovu in potem tudi predlogo veleposestnika Trkala. Za vladno predlogo glasovali samo Nemci, za Trkalovo samo Čehi.

Budimpešta 5. maja. Cesar vzprejel danes deputacijo mestnega zastopa, katera se zahvalila za to, da je bila Budimpešta proglašena za glavno in residenčno mesto. Cesar rekel, da ne dvomi o zvestobi, udanosti in lojalnosti mestnega zastopa, ker se je o tem že večkrat in tudi sedaj pri svojem prihodu pričal.

Rim 5. maja. V včerajšnji seji parlamenta interpeliral posl. Giovagnoli o Tržaških razmerah.

Pariz 5. maja. Maršal Mac Mahon, bivši predsednik republike, je nevarno obolel.

Berolin 5. maja. V včerajšnji seji govorila Richter in Bebel zoper vojaško predlogo. Centrum, izvzemši Hueneja in šest tovarišev, po viharni debati sklenil, da glasuje zoper vojaško predlogo. Govori se, da je cesarska naredba o razpustu državnega zbora že podpisana. Cesar se sinoči dolgo posvetoval s Caprivijem.

zahteval, naj se deželnemu odboru priporoči petičija znanega društva „Südmärk“, gledé katere je finančni odsek sklenil, da jo je odbiti. Pri glasovanju o Starklovem predlogu je bil ta odklonjen. S tem je bil izčrpan dnevni red zadnji seji in deželni glavnik je zaključil zasedanje s primernim nagovorom in trikratnimi Slava-klici presvetlemu cesarju.

Slovenski poslanci se morejo vrniti mej svoje volilce z zavestjo, da so skrbno in marljivo delovali v kolikor je to bilo mogoče za njih gospodarski in kulturni blagor.

Deželni zbor goriški.

Gorica, 3. maja

Včeraj ob 4 uri popoldne bila je peta ali po letošnjem zasedanju druga seja deželnega zbora; o prvi seji nisem poročal, ker ni bilo prav nič posebnega. Po prečitani zapisnika prejšnje seje se prečitajo različne petičije in oproščenja nenavzočnih poslancev Venutija, barona Lacatellija ter Del Torre.

Posl. Verzegnassi poroča potem v imenu deželnega odbora o predlogu glede premembe nekaterih točk deželnega zakona z dne 4. marca 1879 in sicer:

§ 1. Določbe § 3. zakona z dne 4. marca 1879 št. 9, (deželni zakonik) se razveljavijo ter nadomeštujejo sledeče:

Število učiteljev 1. razreda v šolskem okraju Goriškega mesta ne sme presegati dveh tretjin vseh učiteljev. V drugih šolskih okrajih ne sme prestopati število učiteljev 1. razreda desetinke, ono drugega razreda dveh desetink učiteljev v dotičnem šolskem okraju. (Dosedaj se je ta § glasil: V šolskem okraju Goriškega mesta ne sme število učiteljev prvega razreda presegati polovice skupnega števila učiteljev. V drugih šolskih okrajih ne sme prestopati število učiteljev prvega razreda dvanajstine, ono drugega razreda pa ne treh dvanajstin skupnega števila učiteljev v dotičnem šolskem okraju).

§ 2. K gornjemu § dostavi se naslednje določilo: Za učiteljevanje postavno sposobni docenti imajo pravico napraviti v teku naslednjega leta skušnjo zrelosti in biti imenovani najmanje za začasne učitelje tretjega razreda.

§ 3. Docenti javnih ljudskih šol so oproščeni plačevanja doklad od efektivnih dohodkov, od službenih priklad, od kvinkvenij ter odškodnin za stanovanje za deželni sklad in za zemljiščna razbremenjenja, za občine, za okrajni sklad javnih ljudskih šol in za sklad okrajnih cest; nadalje se oproste eventuelnih zastankov omenjenih doklad za čas do onega dneva, s katerim stopi ta zakon v veljavo.

§ 4. Ta zakon stopi v veljavo tisti dan, ko se razglasi.

Posl. dr. Josip Tonkli nasvetuje, naj se ta predlog izroči posebnemu odseku sedmih članov, kar se vzprejme.

Druga točka dnevnega reda je poročilo deželnega odbora za nabavo potrebnih sredstev, da bi se razširjevanje trtne uši zabranilo v takih krajih, kjer se je še-le prikazala. Polovico troškov nosi deželni sklad.

V tretji točki se vzprejme resolucija o rednem

pristavila je, obračaje se k jedni iz komornic, poprosi Nikanorja Iljča sem; pogovorile se bodeva z njim. — Nikanor Iljč, človek zelo uborne zunanosti, nekak upravitelj, prišel je takoj, poslušal vse, kar mu je naročala Kirilovna, klečeplazno, dejal „izpolnilo se bo“, odšel in uredil stvar. Avdotji so dali tri voze s tremi kmeti; tem se je samovoljno pridružil četrti, ki je sam o sebi dejal, da bo „pametnejši od njih“, in odpravila se je z njimi proti gostilni, kjer je našla svoje prejšnje delavce in delavko Fetinjo zelo žalostne in prestrašene . . .

Naumovi novi posli, trije jako močni dečki, prišli so zjutraj in se niso nikamor ganili, temveč stražili so hišo zelo vestno, kakor je obljubil Naum, tako vestno, da je neki novi telegi najedenkrat nedostajalo šin . . .

Grenko, grenko je bilo bedni Avdotji spravljati svoje stvari. Ne gledé na pomoč pametnega človeka, ki je sicer znal hoditi samo s palico v roki sem ter tja, gledati druge in pljuvati na stran, ni se utegnila preseliti tisti dan in prenočevala je v gostilni, poprosivši poprej Fetinjo, da ne odide iz njene sobe. Sicer je stoprav ob zori zadremala v mrzličnem snu, in solze so ji tudi v spanji tekale po lici.

(Dalje prih.)

sklicanju deželnih zborov v zmyslu, da bi se deželni zbori sklicevali v zasedanja pričetkom meseca decembra za 6 do 7 tednov.

Prošnje občin, zadetih po elementarnih nesrečah, odstopijo se dotičnemu odseku, da stavi eventuelne predloge. Dovolijo se razne manjše podpore, mej njimi za morako kopališče v Gračeju 400 gld.

Prihodnja seja v torek 9. maja.

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani, 5. maja.

Češki deželni zbor.

Na dnevnem redu današnji seji dež. zbora češkega je mej drugim tudi prvo čitanje mladočeškega adresnega predloga, kateri so bili Gregr in tovariši stavili že lani meseca septembra. Tedaj so se Staročehi in veleposestniki odločno protivilili adresi, akoprav se v načrtu zahteva samo, da se ustavi punkcacijska akcija, da se razširi kompetenca dež. zbora češkega in da se obnovi samostalnost Češke — torej samo take reči, katere v teoriji zagovarjajo tudi Staročehi in veleposestniki. Danes se je odločilo, ali se bo adresni predlog odkazal posebni komisiji v posvetovanje in poročanje, ali pa kar na kratko odklonil. Sodeč po razmerah mej češkimi strankami bi skoro rekli, da bo dež. zbor odklonil mladočeški predlog. — Gledé punkcacijske predloge o ustanovitvi okrožnega sodišča v Trutnovu se ne vé še nič gotovega. Vlada in Nemci se potegujejo za načrt punkcacijske komisije, po katerem bi bilo to okrožje samo nemško; Staročehi so se pridružili Mladočehom in bodo glasovali zoper predlogo, veleposestniki pa so jednoglasno sklenili, da se je potegniti za predlog veleposestniškega poslanca Trkala, da bodi Trutnovsko okrožje mešano, to je češko in nemško. — Kateri predlog bo obveljal, se ne da prorokovati. Vsekako pa je sedanj mir v češkem dež. zboru pomenljiv, ker je to mir pred viharjem.

Nadžkofja Zagrebška

je sedaj že tretje leto brez vrhovnega dušnega pastirja. Kakor znano, je temu uzrok to, da Rimskostolica nikakor ni hotela na to mesto imenovati moža po volji madjaronske vlade, ampak odločno zahtevala, da bodi novi nadškof po rodu in po mišljenju Hrvat. Madjarska vlada je morala nekatero kandidato umakniti, ne hoteč se udati želji Vatikanu, a ker gora le ni in ni prišla k Mohamedu, šel je Mohamed b gori. Kakor se sedaj poroča, privolila je madjarska vlada vsled intervencije državnega finančnega ministra Kallaya, da pride na mesto Zagrebškega nadškofa sedanji Sarajevski nadškof Stadler, gotova pa stvar še ni, ker se hrvatski ban z vsoto silo brani Stadlerja. Bodi že kakor koli, toliko je sigurno, da Rimskostolica ne bo privolila, da postane Madjar Zagrebški nadškofom že zatogadelj ne, ker se boji za usodo katoliške vere v Hrvatih.

Ogerske cerkvenopolitične predloge.

Otkar je vlada predložila ogerskemu parlamentu cerkvenopolitični predlogi o maticah in o recepciji židov, je prišlo na dnevni red vprašanje, ali bo imela vsa ta akcija res kaj uspeha. Mnenja so seveda različna, a kako se stvar sodi v odločilnih krogih, kaže nastopna dogodbica, katero beleži Dunajski vedno izvrstno informirani dopisnik Praške „Politike“: Nekdo je rekel jako visokemu ogerskemu dostojanstveniku, da cerkvenopolitičnih predlogi ni moč vzprejeti, na kar je dotični dostojanstvenik odgovoril z anekdoto: Nekdo je prodal dežnik in jamčil zanj za jedno leto. Ko je bil dežnik prvič premočen, ni bil več za rabo. Kupec je šel k trgovcu in ta mu je odgovoril: Moji dežniki so samo za lepo vreme. Tako je tudi s cerkvenopolitičnimi predlogami. Izvršile se ne bodo nikdar. Vlada jih je predložila samo zato, da je izpolnila dano obljubo.

Vnanje države.

Bolgarske volitve.

Volitve za bolgarsko veliko sobranje, kakor ni bilo drugače pričakovati, iztekle so za vlado ugodno. Stambulov in njegovi privrženci pa razširjajo še drugo vest, da bi povečali svoj volilski uspeh. Pravijo namreč, da so se vsi bolgarski emigranti, na čelu jim Dragan Cankov brezpogojno udali, priznali sedanji sistem in kandidirali ter bili voljeni kot vladni kandidati. Nam se to vidi povsem nemogoče in neverojetno; ako je bil voljen Dragan Cankov in morda še kateri drugi emigrant, tako gotovo ne kot vladni, ampak kot opozicijski kandidat; potem pa je ta volitev za Stambulova očiten poraz.

Nemška vojaška predloga.

Predvčerajšnjim začelo se je v nemškem državnem zboru drugo čitanje vojaške predloge. Poročevalec je v imeni komisije predlagal, da je vladni načrt odkloniti. Državni kancelar Caprivi in vojni minister Kaltborn sta v res znamenitih govorih zagovarjala vladno predlogo. Caprivi je rekel, da gre pri tej predlogi za bodočnost in za eksistenco nemške države. Pomnožite vojske je potrebna, da se obrani mir in upliv Nemčije, zato pa bo vlada porabila vsa ustavna sredstva, da jo rea-

lizira. Ako pa ne obvelja vladna predloga, potem bi se vlada za sedaj zadovoljila s Huenejevimi predlogom pridržujoč si pravico, da o svojem času še to zahteva, kar bi sedaj popustila. — O usodi vladne predloge ni dvoma; državni zbor jo bo odklonil. O Huenejevem posredovalnem predlogu, jedinem, kateri je vlada akceptirala, so mnenja različna, a ker ves centrum ne podpira Hueneja, se lahko primeri, da propade tudi njegov predlog in potem je razpust državnega zbora neizogiben.

Švedska in Norveška.

Personalna unija mej tema dvema državama se močno krši. Norvežani zahtevajo že več let, naj se imenujejo za Norveško posebni konzuli. Kralj se je temu doslej vedno upiral, a to je Norvežane le še bolj dražilo, tako da je ministerstvo odstopilo. Novo ministerstvo, katero je sestavil Staug, se je v sredo predstavilo parlamentu in mej drugim obljubilo, da gledé konzularnega vprašanja ne bo storilo ničesar, kar bi ne bilo v zmyslu parlamenta. — Ta brezbarvna izjava nikakor ni bila všeč parlamentu in vzprejel je dnevni red, s katerim odobrava parlament stališče odstopivšega ministerstva in izreka, da nova vlada nima v parlamentu in pri narodu tiste zaslobe, katere treba za uspešno upravljanje države.

Dopisi.

Iz Gorice, 2. maja. [Izv. dop.] (Nasledki obsojbe Podgorske pravde.) V nedeljo, zadnji dan aprila, se je v bližnji Podgori vnovič izkazala odločno slovenska narodnost in neomejena udanost Slovencev vladarju. Kakor znano, je bilo pred potrotniki obsojenih šest Podgorskih mladeničev na več let težke ječe; proti njim so većinom pričale ne prav na dobrem glasu stoječe delavke iz Podgorske papirnice. Ljudstvo je sedaj proti tem sumnim pričam jako razjarjeno in jim pokazuje očitno svoje zaničevanje. Tako nočejo niti žene niti dekleta, niti možje niti fanti z njimi več govoriti. Najbolj se je pa pokazalo zaničevanje teh elementov s tem, da se je reko dvema omenjenih prič, ko sta hoteli v cerkev iti: kaj imata v katoliški cerkvi opraviti, ker sta se, kakor sta pred sodom izpovedali, vsemu odpovedali; pojditu torej v „judovsko cerkev“. Ravno ti dve svodelokinji sta v nedeljo vrtnarja gosp. grofa Žige Attemsa prosili, da bi jima dal cvetlic, a ta jima je odvrnil, da ima za vsa Podgorska dekleta raznovrstnih cvetlic, za njih pa nobene. Tudi so Podgorci sklenili, da od zdaj naprej ne bodo nič več furlanski, ampak samo slovenski govorili in da ne bodo več plesov v furlanskih vaseh in tudi v slovenskih vaseh, katere bodo plese z italijanskimi oglašili naznanjali, obiskovali. Naj se takih plesov udeleže le Italijani, ker z laškimi oglašili so samo oni povabljeni; mi smo gotovi, da bodo aranžerji takih plesov stroške, ako Slovenci izostanejo, iz lastnega žepa plačevati prisiljeni.

V nedeljo je bil ples v Ločniku; ker je ta većinom že pofurlanjena vas od Podgore komaj četrt ure oddaljena, so se do zdaj Podgorci tamošnjih veselje mnogobrojno udeleževali, v nedeljo pa ni bilo tam niti jednega slovenskega Podgorca, kar so tudi podjetniki plesa gmotno občutili z velikim deficitom. Vsi Podgorci, možje in žene, mladeniči in dekleta, so se raje popoldne po krščanskem nauku zbrali v krčmi pred palačo grofa Attemsa ter prepevali patrijotične in narodne pesmi. Vsi so se tako dostojno obnašali in vedli, da jih je bilo veselje gledati; niti jedna grda beseda se ni izpregovorila, niti jedna kletev se ni izustila. Pela se je večkrat avstrijska himna, katero so vsi stojé in odkriti poslušali. Vsakokrat, ko se je himna dokončala, zaorli so urnebesni: Živio cesar Franc Josip! Živio grof Attems! Živio grof Coronini! (Namreč Alfred.)

Tukaj moram omeniti, da Goriški Slovenci stavijo svoje upanje posebno na državnega poslanca grofa Alfreda Coroninija, ker se za pravice Slovencev in v obče Slovanov zares moško poteguje. To najbolje svedočijo interpelacije, katere je on sam stavil in pa njegovi podpisi na vseh drugih interpelacijah, katere so se tikale slovenskih ali v obče slovanskih zadev. Ako je torej pri Goriških Slovencih toliko priljubljen, je popolnoma opravičeno, kajti tak mož tudi zasluži ljubezen in spoštovanje hvaležnega naroda slovenskega.

Gromoviti, vedno ponavljajoči se Živio-klici privabili so tudi dva orožnika na lice mesta, ki pa nista imela prilike posredovati. Pač pa bi bila potrebna na železniškem nasipu od Podgore do Goriške postaje, kajti ob tej poti je Goriška sodrga, vračajoča se iz Ločnika, odgovarjala na vsak: „Živio cesar Franc Josip“ s klici: „Evviva Lega nazionale! Evvivano Umberto e Margherita! Evviva Italia!“ — Sapienti sat!